

LITTERÆRE INSPIRATIONER

Christian Ulrik Schmidt

Humor, gøgl, kønskamp, musik og teater er ingredienser i Christian Ulrik Schmidts univers. Han er en intellektuel og visionær kunstner, der tegner sig gennem verden, ofte med litterære inspirationer in mente. Med en blyant i hånden kan han på magisk vis få alt til at ske i sine billeduniverser.

Af Pier Maria Andersen

Fysisk har Christian Ulrik Schmidt bevæget sig tværs over landkortet fra København, hvor han er opvokset, over Hanstholm til Skagen. Han har med sin magiske blyant billedliggjort de visioner, der er kommet til ham, specielt gennem bøgernes verden. I alle årene har han været optaget af at skildre narrefiguren, som et poetisk selv billede på en figur, der danser af sted gennem livet. Hans interesse for narrefiguren blev vakt allerede i ungdomsårene ved læsning af Adam Oehlenschlägers afsnit fra dyrehavsbakken i "Sct. Hansaften". Christian Ulrik Schmidt blev grebet af den cirkusagtige stemning. Narrefiguren fik også billedlig form hos ham gennem Dario Fo's univers og Commedia dell'arte. Han begyndte at skildre den dansende livsglade menneskefigur i harlekinternerne. Ved læsning af Henry Miller støjtede han i flere tekster til klovnen, og inden for malerkunsten så han Svend Wiig Hansens illustrationer af Henry Millers tekster. Han havde endvidere kendskab til Pablo Picassos Harlekin og Marc Chagalls flyvende eventyrskikkelser. Cirkus, klovn, nar, Commedia dell'arte og Harlekin satte Christian Ulrik Schmidt i gang med den livskraftige figur, som har været en gennemgående skikkelse lige siden.

Den tegnende Harlekin

Christian Ulrik Schmidt boede nogle år på Christiania, mens han gik på Kunsthåndværkerskolen (1970-75). Han var med i opførelser af Solvognen, hvor han så det som en udfordring at kunne bruge kroppen og stemmen i det sceniske rum. Marcel Marceau fra Frankrig og Fialka fra Polen kom på gæstespil i København, hvor de optrådte alene på scenen med mimet. Christian Ulrik Schmidt blev fascineret af kroppen på scenen i et dynamisk udtryk. Denne fascination af kroppen bibeholdte han efter et skift i 1977 fra storbylivet til den lille fiskerkoloni i Hanstholm. Han underviste i 1990'erne på dukkemageruddannelsen i Thy-teatret. Om det har han

Christian Ulrik Schmidt foran "Nar", akryl på krydsfiner, 1998, 124 x 71 cm

sagt: "Det var meget stimulerende at møde det sceniske rum, hvor alle muserne slår ned. Det var billedet, musikken, ordet, kroppen og sangen. Det er jo det mest optimale, man kan opleve. En kollektiv proces, som er meget fascinerende for mig som modbillede på det ensomme arbejde i værkstedet." (1).

Christian Ulrik Schmidt har i "Dansetræet" fra 1991, en udsmykning til Hanstholm skole, skildret et menneskemylder af kroppe i alle aldre. Udgangspunktet for billedet var en fortælling af forfatteren Gunnar Iversen om det tyske begreb "Tanzbaum". Han berettede, at man i Middelalderen havde folkefester, hvor man dansede i de store løvtræer. Det var startskuddet for Christian Ulrik Schmidt til at male tilstanden i træet, hvor livet udfoldede sig som millionvis af menneskeskikkelser, der flyder ud og ind mellem hinanden med form som en flodbølge eller et træ. Yderst begynder menneskevrimmelen at falde. Der er tale om menneskeskikkelser i den unge og modne alder, og ifølge Christian Ulrik Schmidt er der linjer tilbage til fortælses- og paradistilstande. Den klare blå baggrund med gennemsigtige hvide menneskeskikkelser understøtter de varme lyse og grønne farver i den vældige kraftudladning af mennesker i billedets midte. Det

virker umiddelbart som en smuk og kraftfuld præstation, fyldt med vækst og spirende glæde. Netop derfor føles faldet og fortabelsen ekstra urovækkende.

Det er ikke kun i udsmykningen til Hanstholm skole, at Christian Ulrik Schmidt har beskæftiget sig med træet og mand/kvinde-temaet med døden in mente. Han udførte i 1996 en serie kultegninger "Omkring træet" i A-4-format, som er spontane og stærkt udtryksfulde udladninger. Det er dels katastrofebilleder på træet med associationer til paddehatteskyen - til eksplosionen og katastrofen, og dels til adskillelsen mellem kønnene, hvor træet i paradisk og bibelsk forstand repræsenterer syndefaldet.

I et samarbejde med Thy Teater og Thisted Musikskole etablerede Christian Ulrik Schmidt i 2002 et scenerum, hvor han fremstod som tegnende Harlekin. Hans udgangspunkt var Hildegard af Bingens visionære værk "Det fortjenstfulde liv" fra 1160. Det fremstod for ham som en stor religiøs, moralsk åbenbaring i kampen mellem det gode og det onde, eksemplificeret i 35 par laster og dyder.

Lasterne træder frem af mørket som surrelle groteske billeder på menneskelig svaghed. Dyderne revser lasterne, og Christian Ulrik Schmidt har udført dyderne mere frit og spontant end lasterne. Han iscenesatte lasterne og dyderne med kul og tørpastel i store papirformater (2 x 1 1/2 meter) på fem staffelier i den gamle maskinhal på Hanstholm Fyr. Titlen var

"Gesamtkunstværk for tegner, sanger, violinist og pianist." Arbejdet vekslede mellem stærkt improviserede forløb, hvor billederne formede sig til musik og til dage, hvor han arbejdede alene i en mere traditionel og styret proces.

Som forarbejde til de store arbejder havde Christian Ulrik Schmidt udført to serier med titlen "Vingefang". Han havde tidligere arbejdet i små formater, men nu var trængen vokset til den store bevægelse og den fysiske udfoldelse, hvor man rejser sig i forhold til papiret. 2 x 1 1/2 meter papirark og begrebet vingefang bankede på. Han har

sagt "Man kan ikke flyve, men man kan godt lave flyvende billeder, så jeg rakte armene ud. Man kan få papir i max. 1 1/2 meters bredde, og så bliver det så simpelt-then noget med den fysiske duel med papiret. For mig starter det som modbillede til den intime A-4 tegning, hvor jeg får behov for det modsatte, nemlig at gå op i kæmpeformat. I den ene serie med Vingefang er der et erotisk islæt. Der ligger noget med kysset, med mødet, med nærheden og den primære næring fra brysterne, men det er ikke den bærende kerne. Primært drejer det sig om at forandre det hvide ark til et udtryk, noget der ligner et billede på kærlighedshandlingen. Det er jo sublimeret erotik et eller andet sted. Eksistentielt og

helt primært er vi her jo for at parre os, det kaster stærke energier ind i mit arbejde, for det er en parring - arbejdet - at sætte spor på papiret." (2).

Af andre litterære inspirationer til sine arbejder har Christian Ulrik Schmidt haft William Heinesen "De fortabte spillere", hvor han arbejdede med oliemaling på krydsfiner. Bao Nins "Krigens sorg" blev omsat til skraffito (3). William Blakes "Ordsprog fra helvede" og Paul Austers "Mister Vertigo" blev til kul på papir. Efter læsning af Marie Krøyer og en Sct. Hansaften ved Skagen er den tegnende Harlekin draget videre med sin magiske blyant og litterære inspirationer til det nordligste af Danmark - Skagen.

Pier Maria Andersen er cand. mag. i kunsthistorie og dansk. Har produceret videofilm for DR og TV2. Underviser som lektor i billedkunst og dansk.

"Man/Man" A4, akvarel/kul på papir, 2002

